

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เปิดประตูสู่โคลงโลกนิติ

เรื่อง สำนวนเล่าเรื่อง
สร้างนิทานสอนใจ (๑)

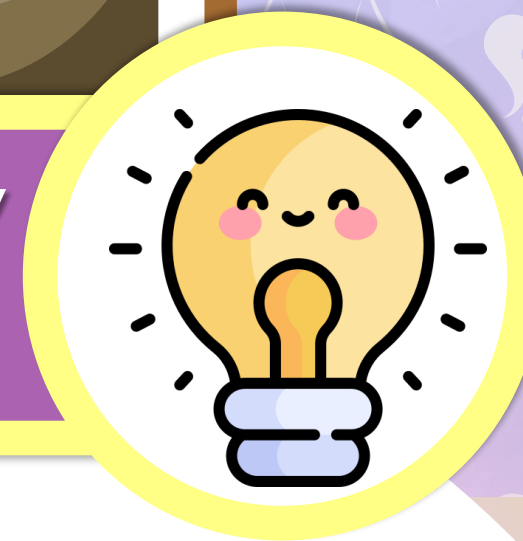
ครูผู้สอน ครูวิชุดา กลิ่นจกกล

เรื่อง อ่านวนเล่าเรื่อง สร้างนิทานสอนใจ (๑)

จุดประสงค์การเรียนรู้

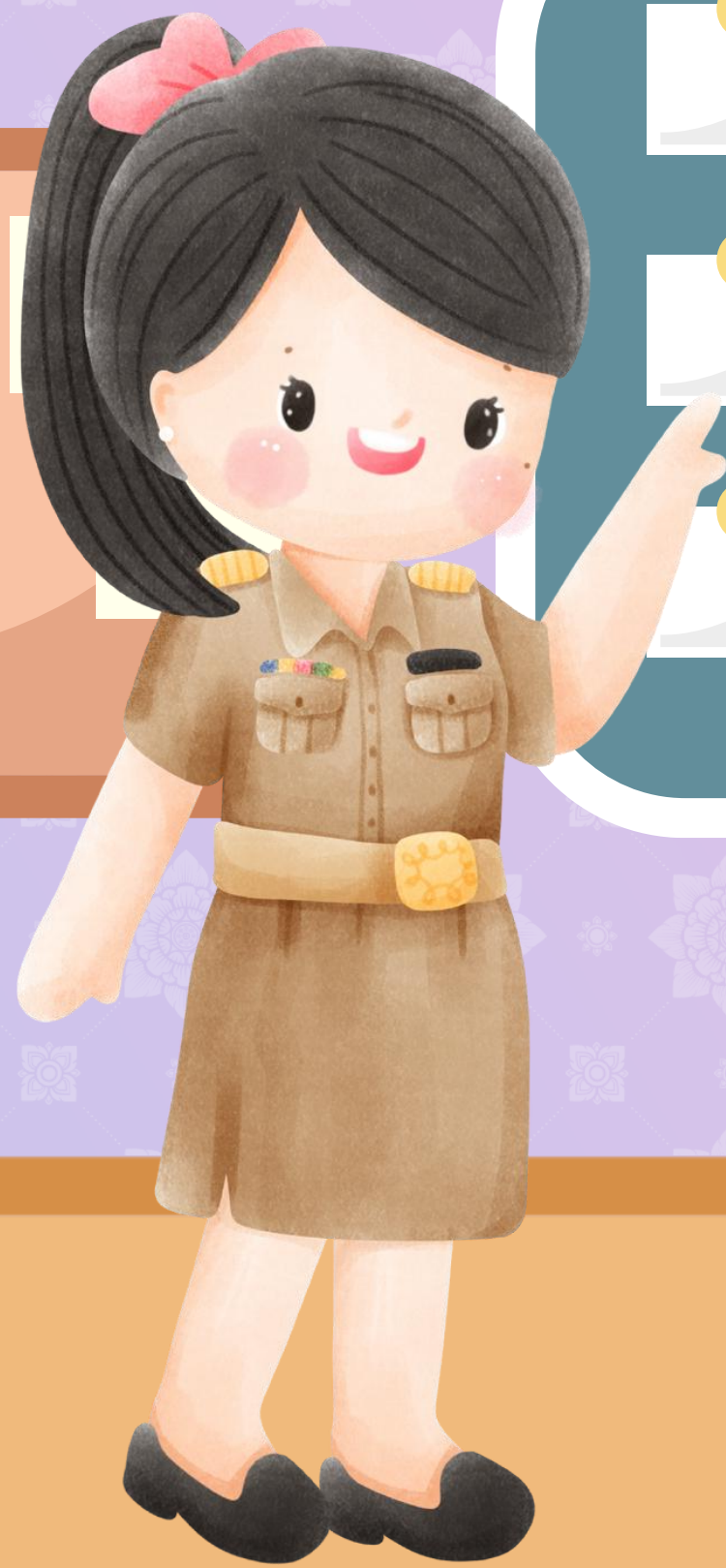
๑. บอกองค์ประกอบของการแต่งนิทานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
๒. เขียนนิทานโดยบูรณาการสำนวนไทยได้อย่างเหมาะสม
๓. มีความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงาน
เขียนร่วมกับผู้อื่น

คำถามชวนคิด

จากการที่นักเรียนได้มีการวางแผน
โครงเรื่องและได้แต่งนิทานตาม
โครงเรื่องที่วางไว้ นักเรียนได้
ประโยชน์อะไรบ้าง จงอภิปราย

ภาค

ทบทวนความรู้

จากใบความรู้

เรื่อง พิธีกรรม

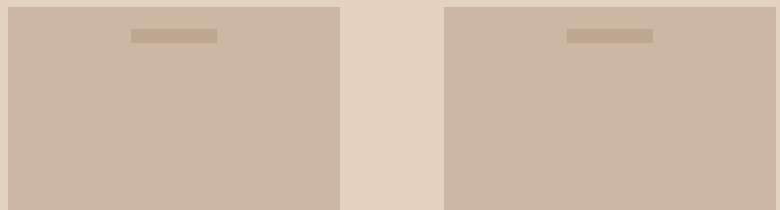
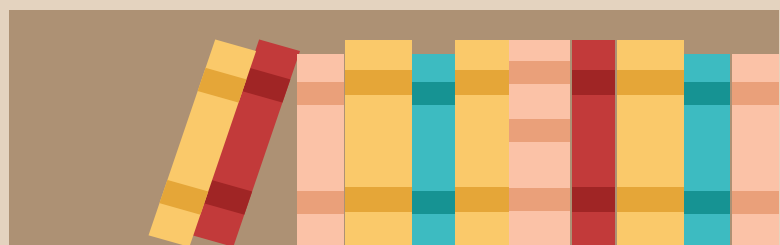
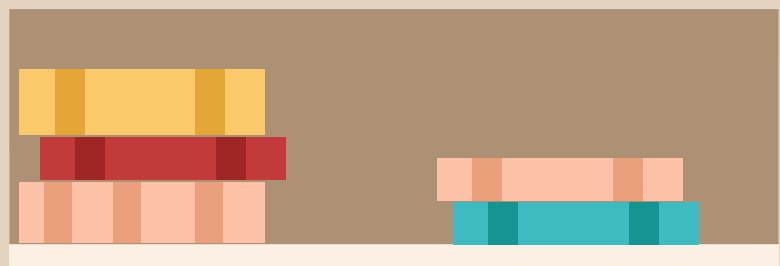
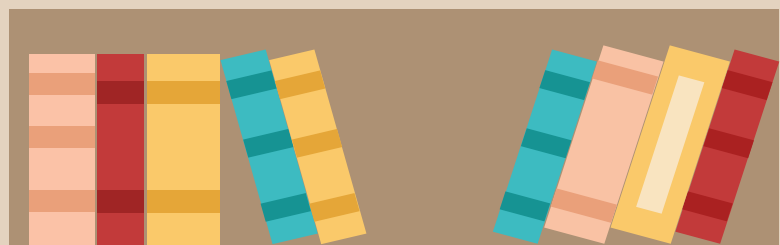
สู่พิธีกรรมคุณธรรม (๑), (๒)

ใบความรู้

เรื่อง พินิจสำนวนสุณิทาน คุณธรรม (๑)

ใบความรู้เรื่อง พินิจสำนวนสุณิทานคุณธรรม (๑)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เปิดประตูสู่โคลงโลกนิติ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง พินิจสำนวนสุณิทานคุณธรรม (๑)

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ความหมายของนิทาน

นิทาน คือ เรื่องราวที่เล่าเพื่อความบันเทิง สอดแทรกคติสอนใจ หรือถ่ายทอดความเชื่อและวัฒนธรรม นิทานมักใช้ภาษาง่าย เข้าใจไม่ยาก และอาจมีตัวละครที่เป็นคน สัตว์ หรือสิ่งของที่ทำให้มีชีวิต

องค์ประกอบของนิทาน

- ตัวละคร อาจเป็นคน สัตว์ สิ่งของ หรือสิ่งเหนือธรรมชาติ ควรมีลักษณะชัดเจน เช่น ดี-ร้าย เก่ง-ซี้ เกียจ ฯลฯ

- ฉาก / สถานที่ อาจเป็นสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ในเรื่อง เช่น ป่า บ้าน โรงเรียน เป็นต้น

- ปมปัญหา เป็นสิ่งที่ทำหยาหรือขัดแย้ง ทำให้เรื่องน่าสนใจ

- การแก้ไขปัญห ตัวละครจะต้องหาทางแก้ไขหรือเรียนรู้จากปัญหา

- เหตุการณ์ เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับตัวละคร อาจมีจุดหักมุมหรืออุปสรรคให้แก้ไข

- บทสรุป / ข้อคิด ตอนจบของเรื่อง เป็นจุดจบของเรื่อง และให้คติธรรมหรือข้อคิดที่ชัดเจนแก่ผู้อ่าน

หลักการแตงนิทาน

- กำหนดจุดประสงค์ของเรื่อง ต้องการให้ข้อคิดอะไรกับผู้อ่าน เช่น ความซื่อสัตย์ ความขยัน ความเสียสละ

- วางโครงเรื่อง แบ่งเป็น ๓ ส่วนหลัก

เริ่มต้น : แนะนำตัวละคร ฉากและสถานการณ์

กลางเรื่อง : เกิดปัญหา/อุปสรรค ตัวละครพยายามแก้ไข

จบเรื่อง : ปัญหาได้รับการแก้ไข และให้ข้อคิด

- เลือกใช้ภาษาให้เหมาะสม ใช้ภาษาง่าย เข้าใจง่าย ใช้สำนวนไทยหรือคำเปรียบเทียบเพื่อเพิ่มสีสัน

- เนื้อเรื่องควรมีความต่อเนื่อง การดำเนินเรื่องควรสมเหตุสมผล มีลำดับเหตุการณ์ชัดเจน

- ใช้จินตนาการอย่างสร้างสรรค์ การแตงนิทานเปิดโอกาสให้นักเรียนคิดนอกกรอบ แต่ควรมีข้อคิด

หรือคุณธรรม ตัวอย่างข้อคิดในนิทาน เช่น ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น, ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว อย่าตัดสินใครจากภายนอก

ใบความรู้

เรื่อง พินิจสำนวนสุภาษิต คุณธรรม (๒)

ใบความรู้เรื่อง พินิจสำนวนสุภาษิตคุณธรรม (๒)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เปิดประตูสู่โคลงโลกนิติ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง พินิจสำนวนสุภาษิตคุณธรรม (๒)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ความหมายของนิทาน

นิทาน คือ เรื่องราวที่เล่าเพื่อให้ความบันเทิง สอดแทรกคติสอนใจ หรือถ่ายทอดความเชื่อและวัฒนธรรม นิทานมักใช้ภาษาง่าย เข้าใจไม่ยาก และอาจมีตัวละครที่เป็นคน สัตว์ หรือสิ่งของที่ทำให้มีชีวิต

องค์ประกอบของนิทาน

- ตัวละคร อาจเป็นคน สัตว์ สิ่งของ หรือสิ่งเหนือธรรมชาติ ควรมีลักษณะชัดเจน เช่น ดี-ร้าย เก่ง-ซี้ เกียจ ฯลฯ

- ฉาก / สถานที่ อาจเป็นสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ในเรื่อง เช่น ป่า บ้าน โรงเรียน เป็นต้น

- ปมปัญหา เป็นสิ่งที่ท้าทายหรือขัดแย้ง ทำให้เรื่องน่าสนใจ

- การแก้ไขปัญหา ตัวละครจะต้องหาทางแก้ไขหรือเรียนรู้จากปัญหา

- เหตุการณ์ เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับตัวละคร อาจมีจุดหักมุมหรืออุปสรรคให้แก้ไข

- บทสรุป / ข้อคิด ตอนจบของเรื่อง เป็นจุดจบของเรื่อง และให้คติธรรมหรือข้อคิดที่ชัดเจนแก่ผู้อ่าน

เคล็ดลับการแต่งนิทานให้น่าสนใจ

๑. เริ่มเรื่องให้น่าดึงดูด

- ใช้คำเปิดที่ชวนติดตาม เช่น “กาลครั้งหนึ่ง”, “ในหมู่บ้านเล็ก ๆ แห่งหนึ่ง”

- เริ่มด้วยเหตุการณ์หรือคำพูดที่ชวนสงสัย

๒. ใช้ภาษาสละสลวย เข้าใจง่าย

- ใช้ภาษาธรรมดาที่ชัดเจน

- ใช้คำคล้องจอง หรือสำนวนไทยแทรกในเรื่องเพื่อเพิ่มสีสัน

๓. ตัวละครมีมิติ

- ไม่จำเป็นต้องสมบูรณ์แบบ แต่ต้องมีเหตุผลในการกระทำ

- มีการเปลี่ยนแปลง พัฒนา หรือเรียนรู้

๔. แต่งคุณธรรมโดยไม่สั่งสอนตรง ๆ

- แสดงให้เห็นผ่านการกระทำและผลของการกระทำนั้น เช่น “ความซื่อสัตย์ทำให้เขาได้รับความไว้วางใจ”

๕. ตอนจบตรึงใจ

- ปิดเรื่องด้วยข้อคิด หรือฉากที่ทำให้ผู้อ่านรู้สึก “อึ้งใจ”

- อาจจบด้วยคำสรุป เช่น “ตั้งแต่นั้นมา เขาจึงไม่โกหกอีกเลย”

๖. ตัวอย่างข้อคิด/คุณธรรมที่สามารถนำมาแต่งนิทาน

ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู ความพอเพียง

ความขยัน ความเมตตา การรู้จักเลือกคบคน

ผลของความโลภ/ความหลงผิด

ความหมายของนิทาน

นิทาน คือ เรื่องราวที่เล่าเพื่อให้ความ
บันเทิง สอดแทรกคติสอนใจ หรือถ่ายทอด
ความเชื่อและวัฒนธรรม นิทานมักใช้ภาษาที่
เข้าใจง่าย และอาจมีตัวละครที่เป็นคน สัตว์
หรือสิ่งของที่ทำให้มีชีวิต

องค์ประกอบของนิทาน

๑. ตัวละคร อาจเป็นคน สัตว์ สิ่งของ หรือ
สิ่งเหนือธรรมชาติ ควรมีลักษณะชัดเจน เช่น ดี-ร้าย
เก่ง-ขี้เกียจ ฯลฯ

๒. ฉาก / สถานที่ อาจเป็นสถานที่ที่เกิด
เหตุการณ์ในเรื่อง เช่น ป่า บ้าน โรงเรียน เป็นต้น

องค์ประกอบของนิทาน

๓. ปมปัญหา เป็นสิ่งที่ท้าทายหรือขัดแย้ง
ทำให้เรื่องน่าสนใจ

๔. การแก้ไขปัญหา ตัวละครจะต้อง
หาทางแก้ไขหรือเรียนรู้จากปัญหา

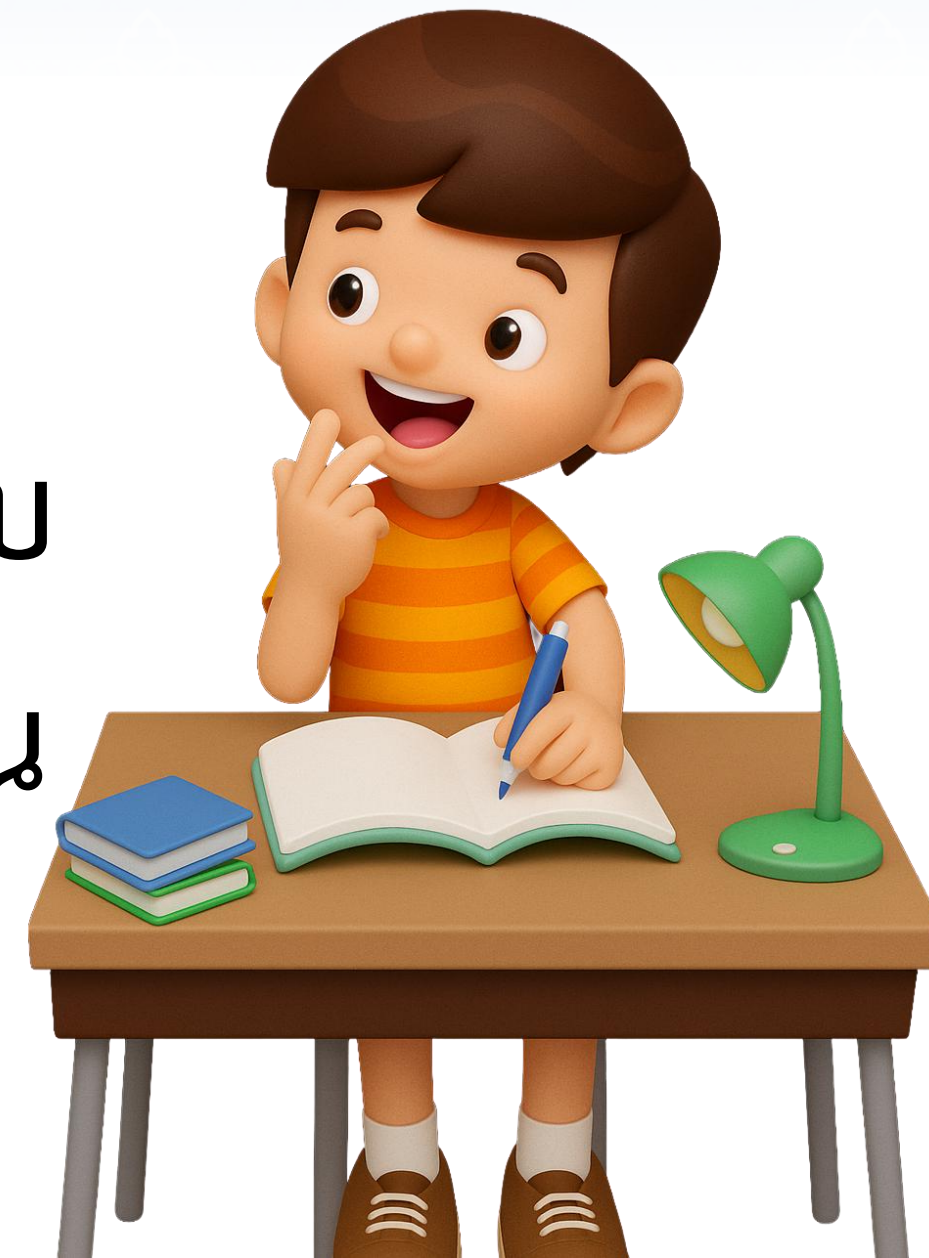

องค์ประกอบของนิทาน

๕. เหตุการณ์ เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับตัวละคร
อาจมีจุดหักมุมหรืออุปสรรคให้แก้ไข

๖. บทสรุป / ข้อคิด ตอนจบของเรื่อง เป็นจุดจบ
ของเรื่อง และให้คติธรรมหรือข้อคิดที่ชัดเจน
แก่ผู้อ่าน

หลักการแต่งนิทาน

๑. กำหนดจุดประสงค์ของเรื่อง ต้องการ

ให้ข้อคิดอะไรกับผู้อ่าน เช่น

- ความซื่อสัตย์
- ความขยัน
- ความเสียสละ

หลักการแตงนิทาน

๒. วางโครงเรื่อง แบ่งเป็น ๓ ส่วนหลัก

- เริ่มต้น : แนะนำตัวละคร ฉากและสถานการณ์
- กลางเรื่อง : เกิดปัญหา/อุปสรรค ตัวละครพยายามแก้ไข
- จบเรื่อง : ปัญหาได้รับการแก้ไข และให้ข้อคิด

หลักการแตงนิทาน

๓. เลือกใช้ภาษาให้เหมาะสม ใช้ภาษาง่าย
เข้าใจง่าย ใช้สำนวนไทยหรือคำเปรียบเทียบบเพื่อเพิ่ม
สีสัน

๔. เนื้อเรื่องควรมีความต่อเนื่อง การดำเนินเรื่อง
ควรสมเหตุสมผล มีลำดับเหตุการณ์ชัดเจน

หลักการแตงนิทาน

๕. ใช้จินตนาการอย่างสร้างสรรค์ การแตงนิทาน
เปิดโอกาสให้นักเรียนคิดนอกกรอบ แต่ควรมีข้อคิด
หรือคุณธรรม ตัวอย่างข้อคิดในนิทาน เช่น
ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น
ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว อย่าตัดสินใครจากภายนอก

เคล็ดลับการแต่งนิทานให้น่าสนใจ

๑. เริ่มเรื่องให้น่าดึงดูด

- ใช้คำเปิดที่ชวนติดตาม เช่น

“กาลครั้งหนึ่ง”, “ในหมู่บ้านเล็ก ๆ แห่งหนึ่ง”

- เริ่มด้วยเหตุการณ์หรือคำพูด

ที่ชวนสงสัย

เคล็ดลับการแต่งนิทานให้น่าสนใจ

๒. ใช้ภาษาสละสลวย เข้าใจง่าย

- ใช้ภาษาธรรมดาที่ชัดเจน
- ใช้คำคล้องจอง หรือสำนวนไทยแทรก

ในเรื่องเพื่อเพิ่มสีสัน

เคล็ดลับการแต่งนิทานให้น่าสนใจ

๓. ตัวละครมีมิติ

- ไม่จำเป็นต้องสมบูรณ์แบบ แต่ต้องมี

เหตุผลในการกระทำ

- มีการเปลี่ยนแปลง พัฒนา หรือเรียนรู้

เคล็ดลับการแต่งนิทานให้น่าสนใจ

๔. แต่งคุณธรรมโดยไม่สั่งสอนตรง ๆ

- แสดงให้เห็นผ่านการกระทำและผล

ของการกระทำนั้น เช่น “ความซื่อสัตย์ทำให้
เขาได้รับความไว้วางใจ”

เคล็ดลับการแต่งนิทานให้น่าสนใจ

๕. ตอนจบตรึงใจ

- ปิดเรื่องด้วยข้อคิด หรือฉากที่ทำให้ผู้อ่านรู้สึก “อึ้งใจ”
- อาจจบด้วยคำสรุป เช่น “ตั้งแต่นั้นมา เขาจึงไม่โกหกอีกเลย”

เคล็ดลับการแต่งนิทานให้น่าสนใจ

๒. ตัวอย่างข้อคิด/คุณธรรมที่สามารถนำมาแต่งนิทาน

ความซื่อสัตย์

ความกตัญญู

ความพอเพียง

ความขยัน

ความเมตตา

การรู้จักเลือกคบคน

ผลของความโลภ/ความหลงผิด

ลงมือทำ จดจำได้

กิจกรรมกลุ่ม

นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำรูปเล่มนิทาน
โดยให้นำเนื้อเรื่องจากใบงานเรื่อง ฟินิจ
สำนวนสู่นิทานคุณธรรม (๒) มาจัดทำเป็น
รูปเล่มนิทานให้มีความสวยงาม และ
สร้างสรรค์

เรื่อง พิณใจสำนวนสนธิทาน

คุณธรรม (๒)

ใบงานเรื่อง พินิจสำนวนสุณิทานคุณธรรม (๒)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง เปิดประตูสู่โคลงโลกนิติ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๔ เรื่อง พินิจสำนวนสุณิทานคุณธรรม (๒)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกสำนวนไทยที่สอดคล้องกับโคลงโลกนิติที่ตนเองสนใจ ๑ บท จากนั้นพิจารณาความหมายและคุณธรรมที่แฝงอยู่ แล้วจึงแต่งนิทาน ๑ เรื่อง โดยมีเนื้อเรื่องที่สอดคล้องกับสำนวนและโคลงที่เลือกและสื่อข้อคิดหรือคุณธรรมอย่างชัดเจน

เรื่อง.....

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is a vertical margin line on the left side, creating a narrow left margin. The paper appears to be from a notebook or a standard ruled document.

นักเรียน
ลงมือปฏิบัติทำงาน
★การจัดทำเป็น
รูปเล่มนิทาน

สรุปความรู้

นักเรียนนำเสนอความคืบหน้าของการ
ทำนิทานและให้นักเรียนร่วมกันประเมิน
การทำงานของกลุ่มตนเองว่าพบปัญหา
และอุปสรรคใดบ้างในการทำงาน

คำไหน ใช้ถูก

มัคคุเทศก์

มัคคุเทศน์

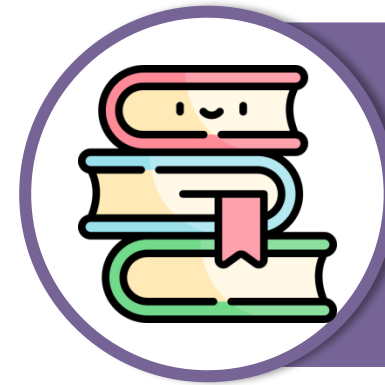
มัคคุเทศก์

- ? (๑) น. ผู้นำทาง, ผู้ชี้ทาง, ผู้บอกทาง.
(๒) น. ผู้นำเที่ยว.

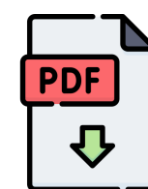
แหล่งที่มา : <https://dictionary.orst.go.th/> พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔

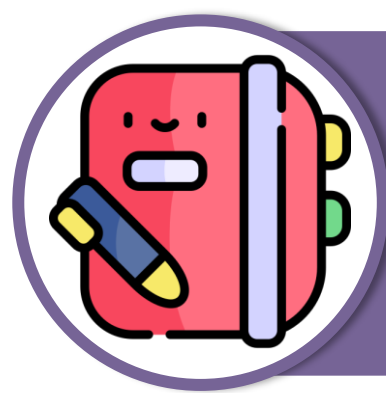
บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง ลำานวนเล่าเรื่อง สร้างนิทานสอนใจ (๒)

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชา ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. รูปเล่มนิทาน
๒. อุปกรณ์ตกแต่ง เช่น สีไม้
๓. อุปกรณ์การเข้าเล่ม เช่น กระดาษปก
กรรไกร คัตเตอร์ กระดาษกาวสองหน้า อื่น ๆ

